

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Mannheimer Ed 14

N:r 33 Stockholm den 15 Augusti 1912 5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Separatlagstiftningen för kvinnliga industriarbetare.

Fredrika-Bremer-Förbundet uttalar sig.

Separat lagstiftning för kvinnliga industriarbetare är inte en fråga från i går. Bernkonventionen af 1906 om ett i samtliga industriländer genomfördt förbud för kvinnors användande nattetid i vissa industriella yrken gjorde saken aktuell, och i de skilda länderna blossade striden härom upp med frågan om biträdandet af konventionen. Stridens förlopp hos oss ligger så nära, att det torde vara öfverflödigt att i detalj göra en rekapitulering af dess händelser. Att kvinnorna sökte göra sin rätt hörd och framhöllo sin synpunkt på det för arbeterskan ytterligt ofördelaktiga att i dylikt hänseende göras till föremål för en särskild s. k. skyddslag erinna sig säkert alla Dagnys läsare.

Äfvenså att detta bidrog till att man hos oss ej med det första lyckades få det internationella lagförslaget biträdt — ty säkerligen kan man påstå att just kvinnornas hållning i frågan härvidlag gjorde sitt till. Fredrika-Bremer-Förbundet gjorde ett kraftigt inlägg genom sin skrivelse af 1907 till Kungl. Yrkesfarekommittén, i hvilken nackdelarna för arbeterskorna af ett dylikt separatförbud klart precisades. 1909 ha vi emellertid lagen antagen. Genom motioner om vissa undantag från lagen, hvarvid särskildt hr Lindhagen framträder, samt dispensansök-

ningar från en del industriella företag sökte motståndarne af förbudet att neutralisera de alltför direkt ofördelaktiga verkningarna såväl hvad kvinnorna som de respektive industrigrenarna beträffar, men kunde icke mycket uträtta härmed. Ett försök att gå vidare på skyddslagstiftningens väg och samtidigt utjämna det för kvinnorna ofördelaktiga i nattarbetsförbudet på ett verkligt effektivt sätt har gjorts genom att framföra frågan om nattarbetsförbud äfven för män inom vissa industriområden. Motion härom framlades af hr Lindhagen vid årets riksdag. På arbetarnas egna kongresser har äfven detta kraf skjutits fram, och vid 1910 års internationella kongress betonades, att arbetareskyddslagstiftningen bör gälla alla arbetare utan skillnad till kön. 1911 års svenska arbetarekongress upptog också denna punkt på sitt program.

Af stor vikt är det äfven att vid innevarande tidpunkt precisera det riktiga i att skyddslagstiftningen gäller alla arbetare, utan skillnad till kön, då de internationella arbetareskyddssträfvandena tendera till en ytterligare utveckling af separatlagstiftningens princip. Vid den arbetareskyddskonferens af regeringsombud och delegerade för de internationella arbetareskyddsföreningarna, som 1910 hölls i Lugano, beslöts näm-

ligen att nästa stora fråga skulle blifva fastställandet af en normalarbetsdag enbart för kvinnliga industriarbetare och att man skulle arbeta på att åstadkomma en ny konvention härom.

Vid den internationella arbetareskyddskonferens, som skall äga rum nu i september månad i Zürich, kommer också efter all sannolikhet denna fråga upp till behandling.

Fruktan för en utvidgning af separatlagstiftningen för den kvinnliga industriarbetaren och önskan att vid konferensen framhålla, att undantagsbestämmelser i nattarbetsförbudet för kvinnor äro i hög grad af behovet påkallade där förbudet särskildt ekonomiskt ofördelaktigt drabba dessa, har nu föranledt Fredrika-Bremer-Förbundet att göra ett uttalande. På förbundets årsmöte i juni i Helsingborg beslöts att tillstålla Sveriges ombud vid konferensen följande resolution:

Då förbudet mot nattarbete för kvinnor redan visat sig i vårt land verka till förfång för kvinnor anställda inom en del yrken, vill mötet uttala en allvarlig maning, att Sverige icke må biträda eventuellt framkommande förslag till lagar, som skulle ytterligare inskränka kvinnornas rätt till arbete och därigenom göra deras ställning på arbetsmarknaden ännu mera ogynnsam än hvad fallet redan är.

Vidare vill mötet som sin mening uttala, att då undantag från bestämmelserna i nattarbetsförbudslagen, enligt dess § 4, medgifvas beträffande företag, "som afse förarbetande af varor, hvilka äro underkastade hastig försämring", så borde sådana undantag jämväl kunna medgifvas, då det kan styrkas, att kvinnornas ställning inom respektive yrken försämrats på grund af förbudet. Genom arbetstidens ovillkorliga begränsning enligt lagens föreskrift, blir arbeterskans ekonomiska utbyte af arbetet väsentligt minskadt och hennes förflyttning till någon annan gren af yrket, med ofördelaktigare vilkor, en vanlig följd. Ej sällan se sig ock arbeterskorna tvungna att söka sig anställning inom mindre industriella företag, som icke falla under nattarbetsförbudslagen, men där såväl arbetsförhållandena som de hygieniska anordningarna m. m. vanligen äro afsevärdt sämre. Det synes därför som om en utsträckning af undantagsbestämmelserna att gälla ej blott varorna utan under vissa bestämda förhållanden äfven de anställda arbeterskorna vore i hög grad af behovet påkallad, då en s. k. skyddslag icke bör för kvinnorna alltför mycket försvåra tillvaron.

Glädjande som det är att ett uttalande som detta vid detta tillfälle göres från representativt kvinnohåll får man nu åtminstone hoppas på att Sveriges ombud ställer sig mer förstående gent emot de synpunkter, som däri framhållas, än hvad fallet var vid konferensen i Lugano, då de svenska representanterna på intet sätt protesterade mot en ytterligare inskränkning af industriarbeterskans förvärfsmöjligheter.

I detta sammanhang må nämnas, att vid ett möte

i Stockholm denna vår Stockholms industriarbeterskor i en resolution uttalade sig mot det ensidiga nattarbetsförbudet, som blott omfattar kvinnorna, samt uttryckte samma önskningar som Fr.-Br.-förbundet nu uttalat med afseende på att undantagsbestämmelser från förbudet böra göras, där detta resulterar i en direkt försämring af arbetsmarknaden för kvinnorna.

Kvinnans politiska rösträtt i Italien.

Vi tillåta oss att här återgifva en artikel ur den finska tidningen *Nutid*, ett bref från Rom, skrifvet i våras, då frågan politisk rösträtt för kvinnor debatterades i italienska deputeradekammaren. Det är af intresse att bemärka huru de principiella skäl mot beviljandet af politiska rättigheter åt kvinnorna, bakom hvilka man söker försansa sig för att så länge som möjligt komma ifrån saken, ända till själfva formuleringen till stor del äro desamma som de vi årligen här höra upprepas. Att de nationella förhållandena sedan framkalla ett i speciella afseenden särskildt motstånd i Italien är naturligt. Af intresse är dock äfven att taga del af detta, då det sätter i relief med detsamma jämförliga, om vi så få uttrycka oss, rent nationella motskäl, som hos oss framförts. Slutresultatet af jämförelsen blir emellertid, att på båda håll är, och tyckes det också bli, opportunitetspolitiken, som faller utslaget. Ty äfven om de finnas, som uppta rättfärdighetssynpunkten, blir frågans lösning säkerligen ytterst dock beroende af om de som makten hafva anse sig vinna något på saken. Ty låt oss göra klart för oss, att beviljandet af politiska rättigheter åt kvinnorna är en maktfråga, där en helt oegennyttig uppfattning efter all sannolikhet aldrig kommer att få göra sig gällande.

Midt under det allas sinnen äro upptagna af kriget, som visar tendens att småningom komma in i ett mera dramatiskt stadium, håller italienska parlamentet på att diskutera Giolittis lagförslag om utvidgning af den politiska rösträtten. Den viktigaste hittillsvarande inskränkningen har varit att endast läskunniga haft rösträtt. Giolittis förslag går ut på att utsträcka den till alla icke läskunniga som fyllt 30 år. Härigenom skulle antalet valmän med ens ökas från fem till åtta millioner. I princip har kammaren redan godkänt lagförslaget — då den med alla röster mot 6 beslöt att öfvergå till detaljgranskning — en bekräftelse af den urgamla erfarenheten, att i krigstider alla äro goda demokrater.

Under den därpå följande detaljgranskningen har frågan om kvinnans rösträtt också kommit på tapeten. Frågan är icke så ny som man kunde vänta

Juvel-, Guld- & Emaljarbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
 genom att gynna dess annonsörer

sig i ett land, där kvinnan allt fortfarande hålles i ett omyndighetstillstånd, som för oss nordbor ter sig oblandadt löjligt. I Lombardiet och Toscana hade kvinnorna redan under det österrikiska herraväldet kommunal rösträtt, hvilken de, märkligt nog, förlorade när dessa provinser förenades med det unga italienska konungariket. Hvarje gång rösträttens utsträckning under de senaste åren debatterats i parlamentet, har också frågan om kvinnornas rösträtt varit å bane, men utan att dock någonsin på allvar diskuteras. År 1907 tillsattes en kommitté för att undersöka möjligheterna att skänka åt kvinnan kommunal rösträtt, men den kom efter ett par års arbete till resultatet att frågan var för tidigt väckt.

Under de allra sista åren har dock den »feministiska» rörelsen tagit ett stort uppsving. Medan den förut hade en absolut aristokratisk karaktär, har den nu börjat utbreda sig bland den arbetande klassens kvinnor. Debatten i deputeradekammaren visade nu, att feminismens idéer också bland männen börjat värfva anhängare.

Den som värtaligast talade till förmån för kvinnans rösträtt var socialistledaren Turati. Han visade lugnt och sakligt, att kvinnans ställning i våra dagar icke är densamma som förr. Må vara att hon fordom var hvad man kallade »hemmets drottning» och att hon ännu i många fall är det: det finnes dock numera kanske lika många afsatta som regerande drottningar. Millioner kvinnor förtjäna själfva sitt bröd i de mest olika yrken och befattningar; de ha samma kamp för tillvaron att bestå som männen; hvarför då neka dem att dela männens rättigheter och skyldigheter som medborgare? Kvinnan kan visserligen icke såsom mannen göra tjänst som fosterlandsförsvarare, men hon fullgör i stället moderskapets oändligt mycket ädlare och för samhället viktigare värnplikt. Man talar om att den italienska kvinnan ännu icke är mogen för det politiska lifvet, men äro då de millioner analfabeter, åt hvilka rösträtt nu skall skänkas, mera mogna därför? Man framhåller, sade talaren, att våra kvinnor icke begära att få deltaga i det politiska lifvet, att de öfver hufvud icke ha något intresse därför. Detta är så tillvida sant som krafvet på rösträtt tills vidare endast uppbäres af ett fåtal kvinnor. Men hafva då de tre millionerna nya manliga valmän begärt att komma i åtnjutande af denna förmån? Säkerligen icke, och dock erkänna alla numera att denna utvidgning af valmanskåren icke blott förestafvas af rättvisan utan är en politisk nödvändighet.

Bland de öfriga förkämparna för kvinnans rösträtt märktes deputeraden Sonnino, ledaren för den antiministeriella moderata grupp, hvars organ är den vidt spridda nationalistiskt färgade »Giornale d'Italia». Socialisterna och republikanerna voro delade för och emot, den radikala gruppen röstade mangrant emot, den klerikala likaså. Några ville gå en medelväg och anslöto sig till Chimientis amendement, som

gick ut på att rösträtt skulle beviljas alla kvinnor som fyllt 30 år och som tillhörde någon af följande fyra kategorier: a) de som aflagt examen i högre läroverk eller i mellanskola; b) de som voro i faders ställe eller lagliga förmyndare; c) de som åtminstone sedan ett år för egen eller för sina barns räkning skött ett jordbruks-, industri- eller handelsföretag; d) de som innehade befattning i statens, provinsernas eller kommunernas administration.

Men det stora flertalet af kammarens ledamöter ställde sig afgjordt emot förslaget, bland dem ministerpresidenten Giolitti själf. Gång på gång tog han till ordet för att gendrifva kvinnosaksvännernas argument. Hans resonnemang gick ut på att det var absurdt att skänka kvinnan politisk rösträtt, innan hon i civilrättsligt hänseende fått en själfständigare ställning. Sedan detta skett, kunde man skänka henne kommunal rösträtt, och först sedan hon skolats för det politiska lifvet genom att deltaga i behandlingen af kommunala frågor, kunde hon såsom tecken på fullmyndighet få politisk rösträtt. Denna argumentering vann allmänt bifall, och det var hufvudsakligen med stöd af denna som kammaren med 218 nej mot 47 ja afslog yrkandet om rösträtt åt kvinnan. Fem deputerade afhöllo sig från omröstning, bland dem Chimienti. För att dock visa, att man icke saknade förståelse för kvinnosaken, antog kammaren enhälligt en dagordning, hvari regeringen uppmanades att framlägga lagförslag om förbättrandet af kvinnans juridiska ställning.

Giolittis motivering lät ju helt plausibel och det finnes i själfva verket mycket som talar för hans åsikt, att kvinnans höjande ur hennes civilrättsliga omyndighetstillstånd bör föregå beviljandet af kommunal och politisk rösträtt. Ett annat argument, som icke förfelade sin verkan, var att utsträckandet af rösträtten till kvinnorna troligtvis komme att tillföra de klerikala ett ökad antal mandat. Men jag tror dock, att jag ej misstager mig, om jag påstår, att sydlännings inrotade föreställning om kvinnan såsom ett lägre väsende, oförmöget till någon egen tanke, en varelse utan moralisk ansvarskänsla, som måste hållas inestängd inom hemmets murar, om man vill hindra henne att bli sin man otrogen, att denna föreställning var det innersta motivet hos det stora flertalet af dem som röstade nej. I sitt hjärtas enfald yttrade en af dessa, deputeraden Colajanni, att han för sin del framför att se sin hustru som väljare föredrog att se henne som hederlig kvinna (una donna onesta), och denna otroliga groda mottogs med bifall!

En sådan tankegång är för oss nordbor ofattbar, vare sig vi nu äro anhängare af eller motståndare till kvinnans rösträtt. Men man behöfver icke länge lefva i Italien för att erfara, att den står i fullkomlig öfverensstämmelse med verkligheten, och det desto mera ju längre söderut man kommer. Ett exempel må åskådliggöra det: i Turin och Milano röra sig

kvinnorna på gatan nästan lika fritt som man ser dem göra det låt oss säga i Paris. I Rom kan ingen »hederlig» kvinna på vissa tider och vissa gator röra sig ute ensam utan att få en fläck på sitt s. k. rykte. I södra Italien hållas hustrurna och de unga flickorna på halft orientaliskt manér innestängda.

Härtill måste dock tilläggas, att dessa seder och dessa åskådningssätt äga tillämplighet hufvudsakligen på öfver- och medelklassens kvinnor. Den fattige mannen af folket har icke råd att hålla sin hustru eller sina döttrar som lyxartiklar. Det är en iakttagelse som man kan göra i alla länder, att differentieringen mellan könen aftager ju längre ned man kommer på samhällets trappstege. En bondvärdinna, en arbetarhustru är sin mans arbetskamrat och känner lika väl som han till lifvets allvar. Gif henne tillfälle att deltaga i allmänna frågor och hon skall i regeln icke reda sig sämre än mannen. Det är härpå som anhängarna af kvinnans politiska rösträtt i Italien räkna, och de räkna antagligen icke orätt.

Emellertid skall det ännu räcka länge, innan den nedärfda föreställningen om kvinnan såsom familjens och mannens slafvinnna hinner utrotas. Man kan inom alla samhällsklasser få bevittna otroliga ting: den rike mannen håller sin hustru instängd som en fånge i ordets egentliga bemärkelse, den fattige låter sin hustru arbeta för sig och bestjäl henne på hennes arbetsförtjänst för att underhålla sin älskarinna... I sådana fall lämnar seden och lagen kvinnan fullkomligt utan skydd. Det är här de italienska feministerna hafva sitt närmaste och tillsvidare viktigaste arbetsfält.

Herman Gummerus.

Nya landvinningar.

Den första segern för kvinnans politiska rättigheter har nu vunnits i Louisiana, då ett tillägg till dess konstitution, hvarigenom kvinnor erhållit rättighet att inväljas till medlemmar af skolråd och fattigvårdsstyrelser, passerat Lagstiftande församlingens båda kamrar.

I april månad detta år förkastade Lagstiftande församlingen i Arizona en framlagd motion om P. R. för kvinnor, och då kvinnorna hörde att motionen fallit, arbetade de på att få frågan upp igen på den offentliga petitionens väg. Vi ha nu erhållit uppgift om att petitionen uppnått erforderligt antal underskrifter. Minst 15 proc. af statens samtliga röstägare.

Från den nya portugisiska republiken förljudes att enligt den nya vallagen ett mindretal kvinnor i Portugal skulle erhålla politisk rösträtt. Lagen uppställer ett skatte-streck för manliga väljare, men så lågt att den allmänna manliga rösträtten praktiskt taget är genomförd. Antalet af röstberättigade kvinnor blir däremot jämförelsevis litet på grund af ålders- och uppfostringsstreck.

Ida Matton.

Vi få väl skjuta skulden på de olympiska spelen, att ingen enda svensk tidning vetat att omförmåla det redan i slutet af maj, vid en bankett anordnad af l'Union des femmes peintres et sculpteurs i Paris, vår landsmaninna Ida Matton ur den franska statschefens egna händer emottog dekorationen, som gjorde henne till officier de l'instruction publique.

Dagny har inga anspråk på att betraktas som en nyhetstidning men det är oss ett nöje att kunna konstatera att det ej allenast är på ett Stadion, som vi svenskar förstå att vinna lagrar!

Utmärkelsen i fråga är ytterst sällsynt bland icke fransmän. Den är att betrakta som en sorts kommandörsgrad till Les palmes académiques, hvilket utmärkelse-tecken fröken Matton innehar allt sedan år 1903.

Märket till dekorationerna är det samma, en krans af lager och palmer, men under det att "Les palmes" äro utförda i silfver, är "l'Instruction" i guld. Båda bäras i violett band, men till den senare hör den runda "rosetten"

Ida Matton, bördig från Gefle, men under en följd af år bosatt i Paris, intar sedan länge en känd och erkänd rangplats bland svenska skulptörer. På samma gång hon är en af de mest begåfvade är hon äfven en af våra flitigaste. Hon utställer i regel hvarje år å de tre stora parissalongerna, och i London, där hon före vistelsen i Paris varit bosatt, träffar man ofta hennes arbeten å Royal academy. Under de två sista åren å Svenska Konstnärinnors utställningar i Stockholm och Lund har hon visat sina landsmän prof på sin konst. Hon besitter en ovanlig mångsidighet. Hennes Molière-byst i Dramatiska teaterns foajé, hennes Lokegrupp, som är föreslagen att inköpas af franska staten, samt ett par grafmonument å Gefle kyrkogård visa tre olika faser af hennes konst.

Utgången från Tekniska skolan i Stockholm erhöi fröken Matton år 1887 tvenne stipendier, ett från skolan, ett från kommerskollegium. Sedan denna tid har hon nästan vistats oafbrutet utomlands, och bland hennes lärare märka vi mästare sådana som Chapu, Mercié och Puech.

E. S.

Sprid DAGNY!

M:me Marya Chéligas salong.

Fransyskans salong har icke anor från i går, som bekant, men när M:me Marya Chéliga denna vår började ge sina soirées féministes i Paris voro dessa en helt ny och modern afart af ett Hôtel Rambouillet, en M:me Récamiers eller Talliens mottagningar. Såväl précieuxers som merveilleusers tid är längst förbi, och det är ett nytt tidevarfs mänskor, som röra sig i den framstående parisiska feministens salong. Litteraturen, musiken, dansen härska inte längre oinskränkt, de stora sociala frågorna ha kommit med en djupare grundton i den lätta och lekande sällskapssymfonien. Men den tar inte bort hvarken nöjet eller behaget af samvaron. Lätt och spirituellt, som förr, fladdrar konversationen från det senaste litterära evenemanget till den senaste lyckade eller misslyckade teaterpremiären, den nyaste konstutställningen, men därifrån också öfver till djupare liggande frågor. M:me Chéliga vet att till sina soirées feministes samla alla, som ha intresse af den sak hon själf så ifrigt arbetar för, och mellan tonerna af någon större aria, sjungen af någon framstående artist, eller någon författares uppläsning ur sitt verk kommer plötsligt af en eller anledning diskussionen i gång om kvinnornas stora fråga.

En ung turk börjar tala om sitt lands kvinnor. Han söker borteliminera Islams bud och förklarar att muhammedanernas polygami numera endast är en myt. Någonstädes borta i salongen har en egyptier oroligt rört på sig under hans tal, när turken hör upp ett ögonblick, störtar han upp. Vältalig, fanatisk, tar han Islams lära i försvar. Det är européerna, som stå på vildens ståndpunkt i fråga om kvinnorna, säger han. Européen lämnar de gamla ogifta kvinnorna åt sitt öde, och å andra sidan accepterar seden äktenskapsbrytarens polygami. Islam är rättfärdigare, den tillförsäkrar alla kvinnor kärlekens fröjder och en mans beskydd.

Hela salongen är nu i uppror. M:lle Lydie Pissargewsky, en ståtlig ung kvinna, uttalar sin indignation öfver Islams läror. Europa har tjänat civilisationen genom att genomföra engiftets princip. Skulle muselmanskan vara lyckligare än europeiskan? Sjålfmordsstatistiken ger svar därpå. Proportionen mellan kvinnor, som själfva ge sig döden, är i jämförelse med antalet män, som begå själfmord, 10 mot 1 i Orienten och Europa.

En älskvärd perser begagnar sig af den allmänna upphetsningen för att omtala att hans land sanktionerar tillfälliga förbindelser, att gifta män under resor kunna ingå sådana, men hela auditoriet uppröres af denna förklädda prostitution, och egyptiern, uppmuntrad af detta, ropar att han med all säkerhet skall lyckas att rehabilitera Islams lära.

Det hela har varit ett lifligt, intelligent, fångslande meningsutbyte, brytningen mellan olika rasers uppfattningar och kultur. Diskussionen fortfar. Den ena sidan efter den andra af kvinnans ställning kommer under debatt. Åsikter-

na bollas fram och tillbaka, stöta i hop, karambolera. Men ur den spirituella, som det synes lätta och lekande striden af idéer och tankar växer något starkt och bestående, det, som M:me Chéliga vill med sina soirées féministes, ett allt mera sig spridande intresse för de frågor, som röra kvinnorna, deras ställning och förhållanden.

Hvem startar salongen hos oss, där man roande, kvickt, spirituellt gör propaganda för vår sak! Eller ligger detta icke för oss? Det vore skada. M:me Chéligas aftnar göra säkert fullt ut samma nytta — och äro aldeles säkert dubbelt så roande — som lika många förträffliga föreläsningar om våra rättigheter och kraf.

Elpis.

Om sproglig Forstaaelse.

XVII.

Vi vende tilbage til det, forrige Gang, citerede Ord "lyssna", i dansk Oversættelse "lytte". Det er forklarligt, at dette Ord minder en svensk Læser om et lignende i hans eget Sprog, anvendt hvor Talen er om "de lytte och vanføre" og at en dansk Sætning som for Ex. denne "Tolvslaget faldt — alle lytte i Salen" kan, i første Öjeblik, virke desorienterende for Den, der som det store Flertal, er ukendt med Nabosproget.

I vort Sprog findes, ligesom i det svenske, Ordet "Bröst", hvormed i sidstnævnte Sprog betegnes Kropsdelen "menniskobröst" samme Ord betegner derimod hos os noget ulegemligt, = en Karakterfejl, en Ufuldkommenhed, en Svaghed, vi tale om for Ex. "Tidens Bröst", dens Ska-vanker o. s. v. og vi anvende Udtrykket "en brösfældig, faldefærdig Mur", medens vi for Betegnelsen "menniskobröst" har samme Ord blot med et eneste Bogstav stavet anderledes, saaledes nemlig "Bryst." Begge Sprog har Udtrykket "skrattende" men betegnende forskjellige Begreb, i vort Sprog anvendes det nærmest hvor man eksempelvis vil anskueliggøre den ejendommelige hæse Lyd ligesom et advarende Raab "kråkan" og "skatan" udstöder naar der er Fære paafærde i en eller anden Retning — det kaldes at Fuglen skratter eller man taler om at det tørre visne Löv hvirvles rundt af Blæsten med en praslende, skrattende Lyd. Ordene "ett läge" og en Läge forveksles ikke sjældent. Med det sidste er som bekendt ment en "läkare", en medicine Doctor — men i Talesproget har Lydligheden forvildet. Talesproget har jo desuden yderligere den Vanskelighed for den Uövede, at alene forskjellig Betoning og Udtale af et og samme Ord, med samme Betydning i begge Sprog, næsten umuliggør Forstaaelsen, man erindre blot Ordet "Prædiken" der udtales paa svensk med særlig Vægt paa 2:den Stafvelse — Prædiken — medens just denne Stavelse i dansk Tale falder omtrent helt bort og ordet udtales "Præ'ken".

Alma Forsberg-Dalhoff.

Ut, ut! Men hvarthän?

Sommarvindarna susa. En mogen naturs fullkomnade behag vinka oss med makt ut i det fria.

En eller annan midtlandsstadsbo står kanske villrådlig. Hans fantasi sysslar längtande med Abiskos vida vyer eller med Tännforsens hvitskummande fall. Men de där nordlandsfärderna ta så mycken tid. För den här gången åtminstone får han kanske nöja sig med en bit Sverige på närmare håll. *Hvilket* vackert stycke fosterland — det är frågan.

Embarras de richesse!

Om vi nu skulle välja Östergötland?

VADSTENA SLOTT.

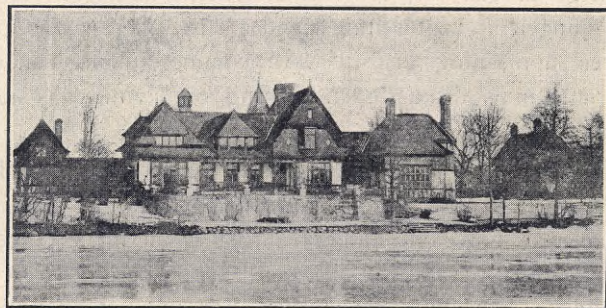
Imposanta höjder, allvarsamma furor, mörker och mystik; dälder, leende löfskog, ljus och fågring; rikt vajande skördar och blåklint; smultron och gulaste grädde; ett allmänt välstånd; de tusen klara sjöars landskap och de otaliga herresätenas — se där Östergötland!

Att gå ut i naturen tidiga julimorgnar blir som ett bad i springvatten bland friska rosor. Yppig lummighet vaknar sakta till medvetande från nattens drömmar, breder leende ut sin fullhet för solens famntag. Det glittrar och strålar från alla håll. Strandvassen ger illusion af ett kornfält, genomsiladt af ljus, och luften, mängd med jasmindoft, är lätt som högländernas. Sällan låg väl jorden härligare skrudad än nu. När fyllde löfmassorna landskapet mer slösande, när skimrade oslagna ängar rikare? Nyponblomman klänger i skär glans högt upp bland ekens allvarliga gröna, smörblomstret täcker vida

ytor som med ett guldpaljetteradt flor, prästkragen ger sin rena ton åt stora vidder och blålockor ringa i tusental till storms mot inkräktande ormbunke, som rycker an från dikesrenar. Rågen kommer i år att vagga manshög. Hafren står med breda band. Klöfvern skall räcka slätterkarlen till knäet. Lifvets korta saga har varit vacker. Gräsen, som se lien lyftad, skälfva knappast. Vid sommarvindens sång är det ljuft att drömma — ej om död — om nya vårar.

Ulfåsa, Tuna, Stegeborg — det där är ju namn från historiens blad. Bredvid dessa och många andra hvem har ej hört talas om det stora Bjärka-Säby? Det grandiosa slottet, den engelskt förnäma parken, de omfångsrika stallarna med fina rasdjur hör till sevärigheter, som man behåller i minnet — kanske mest för den storstilade ro, som tycks breda sig öfver det hela.

Eller hvem har inte någon gång hört namnet Adelsnäs? Vår nuvarande finansministers fideikommiss. Den sto-

ÅTVIDABERG.

ra trädgårdsskolan där är ju bekant landet rundt, liksom det stora industrisamhället Åtvidaberg.

Då en turist för några år sedan passerade Bankekinds härad och stannade i någon af de lummiga alléerna kring Adelsnäs, fann han där invid Bysjöns strand en gammal hufvudbyggnad med sina flyglar och paviljonger sofvande bland grönskan. Tystnaden rufvade öfver det öfvergifna f. d. festernas hemvist. Å balkongen mot sjösidan klängde slingerväxter öfver brustna balustrader, inomhus buktade trappor och golf under besökarnas steg. Frätta sammets- tapeter och nötta förgyllningar mötte ögat, och några speglar reflekterade den ödslighet, som gapade ur hvar dörröppning. Men ändå glömde turisten sig kvar en stund — bland unkenheten och möglet — för en vision af det förflutna. Han tyckte sig höra den breda guldström, som med jämnt lopp flöt ur grufvorna kring Åtvidaberg, han lyssnade efter festmusik och jägarhorn, han tyckte lakejer och fyrspann vimlade nedom terrassen. — —

Den gamla herrgården är nu jämnad med marken. Nuvarande fideikommissarien bebor en villa invid Bysjön, hans automobil susar förbi. — —

En gata af nya växthus förflyttar oss hastigt till södern. Skönare drufvor än de som mogna här får man söka söder om Rhen.

Som fjuniga unga skönheter kokettera persikor från spaljéer och ta lofven af aprikoser.

Så en blick på det stora municipalsamhället Åtvidaberg! I den forna grufarbetarens ställe har industriarbetaren kommit. Grufmännen här hade det ekonomiskt bra. Industrimännen ha det ännu bättre. Just nyss ha dock många af dem fyllt luften med sin obelättna fränhet. Man betraktar det palats, uppfördt för en kostnad af hundratusental kronor, där deras barn få gå i skola, man ser afundsvärda boplatser, och man förundrar sig.

Men Bysjöns leende stränder förete samma lugna behag som alltid. Vattnet speglar ännu i rosiga aftontimmar samma väldiga ekar och högresta lindar, samma lilla rendez-vousstempel som fordom.

Några timmars resa och man kan stiga af tåget i Vadstena. Där får man strax anblicken af det gamla slottet, som badar sig i det kristalliska Vätternvattnet, och blir försatt i stämning. Prinsessan Cecilia — det nattliga samspråket — stegen vid fönstret — hela hennes långa livsväf med dess första olycksvarslande inslag af förtalets mörka trådar rullas upp för minnet. Klosterkyrkan jämte en och annan kvarleva från stadens betydelsefulla skeden fördjupa de historiska intrycken. Man vandrar fram de

små trädgårdspryddas gatorna med känslan af att ha hunnit något så märkvärdigt som en gräns. Här måste lifvet stanna i sitt lopp, stå stilla. Här är utträttadt nog. Historiens gudinna har en gång fört sin griffel och skrivit: *Birgitta.*

*

Gör så den lilla turen till Alvastra järnvägsstation. Bara ett litet stycke därifrån nedanför Omberg tittar Alvastra klosterruin fram mellan blankgröna asklöf. Med undantag af kormuren med en ännu oraserad fönsteröppning återstå inga yttermurar. En hvalfbåge här och där, några kvadratiske socklar till längesen grusade pelare och några murrester kring forna celler ge begrepp om klostrets omfattning. Dessa små fyrkantiga celler tala sitt eget språk. Hur många tidehvarfs tänkesätt ha ej fallit tillsammans samtidigt med dessa murar! Endast naturen är sig lik. Solen hälsar med samma smeksamma värme som förr dessa nu vittrande pelarrest, Vättern skickar som fordom svala fläktar in i skumma källarvrår, det majestätiska berget skyddar alltjämt mot omilda vindar. Det är härligt att hvila här. Och att efter hvilans pröfva sina krafter på en färd uppåt berget. En tur uppåt, ja, det var ju det vi längtade efter.

G. R—tz.

Två danska diktare.

II.

B. S. Ingemann.

För Dagny af *Maria Holmström.*

Det gifs många strängar på den danska lyran: djupa, höga, som ett källsprång sorlande eller smekande milda. Där klinga Chr. Winthers flöjttoner, Evalds starka och mäktiga toner och Grundtvigs, som påminna om basunen. Där gifs också toner, som påminna om sommarvindens sus, då den i solnedgången krusar sjöns yta och sätter bokarnas löf i dallring. Sådana voro tonerna på *Ingemanns* sträng då han spelade på den i sina bästa stunder.

En stor del af *Ingemanns* sånger och romanser ha blifvit nationalsånger i Danmark. Diktykeln »Ahasverus» och kanske i ännu högre grad »Holger Danske» anses för pärlor i den danska litteraturen.

Dock är det som religiös diktare han fått sin största betydelse. Hans innerliga »Morgon- och Aftonsånger» ha blifvit en dyrbar skatt för hela det danska folket, och dessa sånger utgöra det oförgängliga i hans poetiska alstring.

Då *Ingemann* lät sin religiösa känsla stiga på psalmens vingar, så var det inte så att säga »på ämbetets vägnar». Som lekman var han inte skyldig att aflägga räkenskap för sin tro, — det var hans egen, alldeles privata

känsla, som dref honom att sjunga så, som han gjorde. Där af kommer den hjärtlighet och uppriktighet på samma gång som den ursprunglighet utan all sentimentalitet, som präglade dessa sånger, hvilka med Weyses musik blifvit äfven oss kära.

Sentimentalitet, och det stundom till öfverdrift, präglade däremot *Ingemanns* ungdomsdiktning.

Tiden älskade emellertid svärmeri, och man tog vänligt emot den unga skaldens första diktsamling, hvilken han gaf ut vid 22 års ålder.

Vid denna tid hade tre af *Ingemanns* bröder dött i lungtuberkulos. I samma sjukdom dukade också modern under — modern, som han älskade högst af allt på jorden. *Ingemann* kände sig öfvertygad om att också han bar på den försåtliga tuberkulosen, som kräft så många offer inom hans familj. Och det är mycket troligt att — som af en litteraturhistoriker antydts — detta dödsperspektiv spelat en stor roll för *Ingemanns* ungdomsdiktning, liksom för hans själsriktning i det stora hela.

Äfven sedan han slagit sig på dramatiken, där hans produktivitet blef ofantligt stor, höll *Ingemann* fast vid det sentimentala och öfverdrifvet fantastiska. Det är emel-

lertid belysande för tidens smak, att då ett par af hans dramer uppfördes på Köpenhamns Kungliga teater, de där gjorde enorm lycka.

Men då brast stormen lös. Samtida författare, mindre svärmiskt anlagda, riktade de mest våldsamma angrepp mot Ingemanns diktning. Det mest kända af dessa angrepp var J. L. Heibergs, hvilket uppkallade Grundtvig till Ingemanns försvar.

Omsider öfvergaf Ingemann dramatiken och öfvergick till prosaberättelsen. I "De underjordiske", "Eventyr og fortellinger" m. fl. böcker antyddes också, att han torde ha en långt större framtid som fantasifull berättare än som dramatiker.

Detta visade sig också vara händelsen, då de historiska romanerna kommo till — dessa romaner, som förskaffade Ingemann den mest exempellösa popularitet.

Hvem af oss har inte i sin barndom förtrollats af Ingemanns historiska romaner? Hvem minns inte ännu med hvilken förtjusning man slukade Valdemar Sejr, Erik Menveds barndom, Kung Erik och de fredlöse och Prins Otto af Danmark jämte de andra? Antingen nu mor vintertid läste dem högt vid kvällsbrasan eller man sommardag låg framstupa i det nyslagna höet och läste dem själf — lika hänförd var man, och aldrig någonsin har man glömt de högtidsstunder som de skänkte!

*

Bernhard Severin Ingemann föddes i Torkildstrups prästgård på Falster d. 28 maj 1789. — Efter modern ärfde han sitt veka och svärmiska lynne. Ingemann fann aldrig ord nog varma och innerliga, då han ville teckna sin moders bild.

— — — "Hon såg världen antingen i solljus eller månglans, aldrig i någon natt utan stjärnor", sade han.

Lifvet i den idylliska prästgården var friskt och okonstladt, och den lille Bernhard, som var yngst bland åtta syskon, fick en glad barndom. Han var i hög grad fantasirik och drogs med stark makt till det sällsamma och vidunderliga. Den öfversinnliga världen var alltid för honom närvarande, med den var han förtrogen, och redan som ett litet barn fann han allt som sammanhänge med denna värld vara helt naturliga saker och ting.

Blommor och djur och allt i naturen dyrkade han. En gång, då en af tjänarna gifvit honom en lefvande fågel, kände hans lycka inga gränser. Han drömde om sin skatt, och den första tanken då han vaknade på morgonen var den lycksaliga: Jag har min fågel!

Senare fann han aldrig något sannare och starkare uttryck för hvad han kände som sitt lifs högsta lycka, antingen då han vann sin ungdomsbrud eller när en poetisk idé föddes i hans sinne än detta barnsliga: Jag har min fågel!

Tidigt faderlös blef Ingemann utan den manliga inverkan som kunnat härda hans karaktär och lägga band på hans drömlif. De äldre bröderna voro redan ur hemmet, då den lille Bernhard började sin skolgång i Slagelse, dit modern flyttat.

Efter det han blifvit student, började han med slapphet och olust studera juridik. Han var klen till hälsan, blek och mager, och alla trodde, liksom han själf, att han bar på en smygande bröstsjukdom.

Vid denna tid dog modern.

Ungefär samtidigt utkom hans två första diktsamlingar. Af dessa framgick tydligt, att hans själ var förtrolig med dödstanken och med den andliga värld, som syntes honom som hans egentliga hem.

Vid 23 års ålder förlofvade Ingemann sig med Lucie Mandix, hans första och enda kärlek. — Med fästmons och hennes faders samtycke, men efter en svår kamp med sina närmaste släktingar, öfvergaf han nu juridiken för att uteslutande ägna sig åt diktarkallet. Och det är fast otroligt hvad allt han frambringar under de år han skrifver sina dramatiska arbeten.

Som redan sagts: tiden var sentimental och Ingemann skref i tidens smak. Framförallt blef han kvinnornas skald. Hela hofvet med drottningen i spetsen afgudade honom, och Kamma Rahbek satte honom t. o. m. framför sin sväger — Oehlenschläger.

Vid omkring 30 års ålder blef Ingemann utnämnd till lektor i danskt språk och litteratur vid Sorö akademi. Sedermera blef han direktör för akademien.

Det var de unga adliga junkrarnas dyrbara och skadliga utomlandsresor för att ernå en ståndsmässig bildning, som gaf Christian IV idén till "Sorö ridderliga akademi."

Under många år förde denna en blomstrande tillvaro, men omsider minskades elevernas antal, och då 1813 den vackra rokokobyggnaden brann ner blef ingen husvill, ty där fanns bokstafligen inte en enda elev.

Tio år senare omändrades den ridderliga och adliga akademien till en lärd skola, och då uppfördes den stela fast ståtliga byggnad, som ännu står kvar.

De små rokokoflyglarna voro emellertid räddade undan branden, och den västra af dessa var det som Ingemann år 1822 tog i besittning, då han där installerade sig som nygift lektor.

*

I ett af sina "Eventyr" karaktäriserar H. C. Andersen Sorö med dessa ord: "Der er gravstille i Sorö, og der gror græs på torvet."

Ja, så var det på den tiden, då Andersen satt på ett af Ingemanns små vindsrum och fullbordade sin första och berömda roman: Improvisatorn.

Och så är det ungefär än i dag.

Eller ha inte alla vi, som under senare år af en eller annan anledning besökt Sorö, tyckt att där "er gravstille"? Men denna stillhet ha vi också funnit passa såväl till platsen och till omgifningarna. Den har gifvit den rätta stämningen redan då vi stigit genom den hvälfdade porten, kvarstående från klostrets ringmur. Och ännu mer därinne under det gamla Cistercienserklostrets hvalf med alla de historiska minnena rundt omkring oss.

När vi därpå gjort en vandring genom den ståtliga akademiparken, där Holbergs staty fått sin plats på en

af de vackraste punkterna, och sedan slagit oss ner vid stranden af den täcka Sorö sjö, så ha vi tänkt på dikta- ren, som lefvat här i tystnaden vid skog och sjö fyrtio långa år af sitt lif.

Äfven Ingeman — och framförallt han — fann still- heten i Sorö lämpad till att lefva sig in i längesedan flydda tider.

Hela den kringliggande nejden — Ringsted, Fjennes- lev och Slaglille — var rik på historiska minnen. Och i Sorö lefde han på klostergrund, tätt intill murarna af Absalons kyrka, där hans kista stod (och står!) och där så många af den stolta Hvidesläkten jämte de sista kung- arna af Valdemarsätten blifvit jordfästade.

De stora minnena från Danmarks "romantiska" tid gre- po honom så starkt att — som han sade — "de torraste frökornen i annalerna fingo lefvande lif."

Och så kommo Ingemanns historiskt-romantiska skild- ringar till.

År 1824 utkom den historiska dikten "Valdemar den Store och hans män" och två år senare romanen "Valde- mar Sejr". Denna gjorde långt större lycka än den första. Äfven de tre följande romanerna såväl som den sista hi- storiska dikten "Drottning Margrethe" mottogos med den allra största hänförelse.

Af kritiken stämplades dessa böcker som fulla af för- syndelser mot all historisk anda och sanning — som rena fantasifoster, hvilka endast skulle ge folkets breda lager en oriktig föreställning om dansk historia, tankegång, se- der och skick i medeltiden.

Historiker sådana som Molbech och Estrup svängde obarmhärtigt gisslet öfver romanerna. Men ingen brydde sig om hvad de lärde hade att säga — den offentliga meningen talade ett annat språk. Och liksom Ingemann förr varit det känslamma Köpenhamns älsklings, då hans dramer gingo öfver scenen, så var han nu på en gång hela nationens. Och nationens kärlek fick han behålla till sin dödsdag.

Hvad var då — må man väl fråga — orsaken till att böckerna blefvo mottagna med sådant jubel och att de i den dag som är gå ut i ständigt nya upplagor?

En af Ingemanns biografer framhåller, att det inte enbart var romanernas raska stil, nationella ton och säll- synta fantasi, utan att orsaken dessutom var den, att den tid och de hufvudpersoner, som Ingemann skildrar, hade hi- storien så föga att säga om. Folket ville veta något om sin historia i medeltiden, och folket fick detta först ge- nom Ingemann. Därför blefvo hans böcker i allra vi- daste mening "folkböcker" och han själf folkets afgud. Efter Oehlenschlägers död stod han för allmänhetens med- vetande som Danmarks störste diktare.

*

För Ingemanns personliga utveckling var det afstängda lifvet i Sorö och i det barnlösa hemmet med den älskliga men barnsliga hustrun föga lämpligt. Stundom kände han det- ta själf och längtade efter en annan vistelseort med ett starkare och rörligare lif.

Han säger i "Dikterliv i Sorö:"

Her er fred til den stille diktningens id,
her er ro til forsknings kjærlige flid,
her jeg priste mit lod blandt skjalde.
Her sad jeg som fuglen på grønne gren,
fast tyve somre mig svandt som én —
jeg sang i de vintre alle.

Men nu kommer min egen vinter snart,
og jeg længes nu efter havet svart,
hvor det brusér med stærkere strømme —
fast veriden blev mig en fremmed ø,
og hjertet smelter ved stille sø,
mens sangen blev fortids-drømme.

— — — —

Begäret efter större synkrets och lifligare impulser tycks emellertid ha varit öfvergående, ty Ingemann stan- nade kvar i Sorö äfven sedan akademien på nytt nedlagts och hans direktörskap upphört.

Hans sinne blef på äldre dagar allt mera inåtvändt, och hans ålderdoms diktning hade till sin kärna det lef- vande hoppet, hvilket bredde en ljus och stilla glädje öf- ver hans inre värld. — I en sådan stämning var det han skref den sköna pilgrimssången:

Dejlig er jorden,
dejlig er Guds himmel,
skjøn er sjælenes pilgrimsgang?
Gjennem de fagre
riger på jorden
gå vi till paradys med sang!

— — — — —

Den 28 maj 1859 var det stor fest i Sorö. Då fyllde Ingemann 70 år. Unga och gamla hedrade då den blide åldringen, och Danmarks kvinnor öfverräckte honom ett präktigt guldhorn, prydt med figurer från hans diktning.

Knappa tre år härefter — den 24 febr. 1862 — var det åter fest i Sorö — men nu sorgfest. B. S. Inge- mann låg på bår, och hans stoft fördes de få stegen från bostaden till grafven invid klosterkyrkans mur.

Då budskapet om Ingemanns död nådde ut öfver Dan- mark, blef det verklig landssorg.

Och i sorgen och saknaden deltog den stora del af Sveriges folk, som älskat och förstått B. S. Ingemann och hans diktargärning.

Ett skandinaviskt rösträttsmöte på Skodsborg. Ett i hast improviseradt, men särdeles lyckadt skandinaviskt rösträtts- möte anordnades en dag i juli på Skodsborgs sanatorium af därvarande för rösträttsaken intresserade kvinnor från de olika skandinaviska länderna. Förslaget kom från vår egen Landsförenings v. ordförande, fröken Signe Bergman, hvilken också sedan fungerade som ordförande under mötet. Talarinnor voro fröken Astrid Paludan-Müller, Danmark, fru Verna Borg, Finland, fru Johanne Ottosen, Norge, och för Sverige fru Anna Wicksell. Vidare reciterade skåde- spelerskan fröken Elsa Collin (Sverige) en af henne för- fattad högstämmd dikt.

Efter mötet, som var en verklig succès, diskuterades, skrifer *Kvinden og Samfundet*, utsikterna för huru vällyckadt ett riktigt stort skandinaviskt röst- rättsmöte skulle kunna blifva.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{1}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung undervisningsvan, kvinnlig fil. stud. önskar för nästa läsår lärarinneplats i skola eller familj. Undervisar gärna i musik på lägre stadiet. Goda betyg och rek. finnas. Svar emotes tacksamt af »Fil. stud.», Framnäs, Ödsmål.

Lärarinneplats

sökes af ung flicka, som med goda betyg genomgått 8 kl. läroverk. Undervisningsvan i vanliga skolämnen, språk- o. musik. Svar, helst med löneförmaner, till »E. A.», Vinninga, p. r.

Ung flicka

med afg.-betyg från 8-kl. läroverk önskar plats som lärarinna i familj. Svar till »E. B.», Borgholm p. r.

Guvernantsplats

sökes af anspråkslös och något undervisningsvan flicka, som med goda betyg genomgått 8-kl. läroverk. Svar till »19 år», p. r. Lund.

Ung, undervisningsvan lärarinna,

utexaminerad från Högre Lärarinne-seminarium, som talar tyska och som innehåft plats i såväl skola som familj, söker till hösten passande plats.

Svar till »Intresserad», p. r. Malmö (Hufvudkontoret).

Undervisningsvan lärarinna

söker plats. Svar märkt »X», Jönköping, p. r.

19 årig norrländska

från godt hem, som genomgått 8 kl. läroverk önskar plats i bättre familj att läsa med barn och undervisa i musik. Vill betraktas som medlem i familjen. Vid lön fästes ej avseende. Svar till »19-årig norrländska», Norrb. Kuriren, Luleå.

Ung småskolelärarinna,

som äfven undervisat vid läroverk, söker plats vid småskola eller mindre folkskola eller såsom guvernant i familj, helst i stad; är i sistnämnda fall äfven villig undervisa i pianospelning. Svar emotes tacksamt under adr. »Agnes», Sv. Dagbl. exp., Stockholm, f. v. b.

Ung, bildad, musikalisk flicka

önskar plats som husmoders verkliga hjälp och sällskap. Svar till »Hösten 1912», Sunnansjö, p. r.

Slöjdlärarinna,

(konstväfnad, konstsömnad, knyppling m. m.) med bästa betyg och rekommendationer samt flerårig undervisningsvana, önskar plats till höstterminens början i skola eller hem. Svar emotes tacksamt till »Hösten 1812», Stenstorp, p. r.

20-årig bättre flicka

med elementarbildning ($1\frac{1}{2}$ års praktik å landtmäterikontor) önskar plats i familj, som guvernant, skrifthjälp eller dylikt. Svar till: »H. 20», Stockholm 7.

Lärarinneplats

sökes. Genomg. 8-kl. lärov., undervisningsv. o. musikal. »1893», Norrköping, p. r.

Ung flicka

med afg.-betyg från 8-kl. läroverk önskar plats som lärarinna i familj. Svar till »E. B.», Borgholm p. r.

Ung, bildad, samvetsgrann och glad flicka

med små anspråk, afgangsbetyg från elementarläroverk och någon undervisningsvana önskar plats att läsa med barn. Svar till »K. B.», p. r. Härnösand.

Omusikalisk

ung flicka, som tänker ägna sig åt lärarinnekallet och erhållit utmärkt afgangsbetyg från 8-klassigt läroverk söker plats att undervisa 1 eller 2 barn. Svar emotes tacksamt inom 14 dagar till Elisabeth Varenius, Tågaborg, Helsingborg.

Ung, bildad engelska

önskar plats i familj som sällskap eller att taga hand om barn. Vidare upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

Bildad fransyska

önskar under vintern bostad och fritt vivre i familj i Stockholm mot undervisning åt vuxna personer. Upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

Kindergarten-Arbeitsstuga.

23-årig undervisningsvan flicka, som genomgått åttaklassigt läroverk, sedermera $2\frac{1}{2}$ års kindergartens-kurs i Berlin samt därefter innehåft 2 års själfständig verksamhet som Kindergartenlärarinna i Sverige, önskar till 1 okt. plats vid bruk, barnhem eller annan anstalt. Svar till »M. S.», under adress S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung, bildad flicka

önskar till hösten plats i ett gladt och trefligt hem såsom husmoders hjälp och sällskap mot fritt vivre eller någon betalning. Något kunnig i hushållsgöromål. Önskar anses såsom familjemedlem. Svar till »Villa Solbacka», Marbäck.

Ung landbrukaredotter

önskar lära matlagning helst i prästgård eller herrgård. Svar till »15 September», Stigtomta, p. r.

Bättre,

ordningsfull, duglig flicka, söker till hösten — okt. eller nov. — plats i trefligt hem som husmoders hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, matlagning, bakning och f. ö. alla i ett bättre hem förekommande göromål. Foto. sändes på begäran. Ref. finnas. Svar till »Familjemedlem», Börfendal, p. r.

Ung flicka

önskar nu genast plats i stad på trävarukontor. 5-årig praktik, som kassörska och bokförerska, äro mina referenser. Svar till L—a, Backa, Korsnäs.

Husföreståndarinneplats

sökes av medelålders, bildad dam, som är kunnig och van att med ordning och omtänka sköta ett hem. Har god hand med barn. Goda rek. från föreg. dyl. plats. Svar till »Kompetent Husföreståndarinna», Sunne, Värmland.

Plats som värdinna

i bättre hem helst på landet, där barn finnas, sökes till hösten af hushållsvan flicka. Svar till »Praktisk 36», Linköping, p. r.

Som hjälp och sällskap

önskar elementarbildad flicka plats i bättre hem. Något van vid hushålls sysslor och sömnad samt kunnig i handarbeten. Svar till »22 år», Göteborg 11.

Ung flicka,

kunnig i sjukvård, äfven sinnesv. o. förlossn., och alla i ett hem förekommade göromål, önskar stadigv. eller tillfällig plats. På lön fästes intet afseende. Tacksam för svar till »75 B.», p. r. Sala.

Ung bättre flicka

önskar till hösten plats i treflig familj för att deltaga i hvarje i ett hem förekommande göromål mot fritt vivre eller någon betalning. Önskar anses såsom familjemedlem. Svar till "Fågelsjö", Marbäck.

17-årig flicka

med realskolexamen önskar 1 sept. plats i bildad familj som husmoders hjälp. Någon lön önskvärd. Svar till "Barnkär", Marstrand p. r.

Bildad

musikalisk flicka önskar plats i Stockholm eller dess närhet som husmoderns hjälp och sällskap. Även villig undervisa yngre barn i skolämnen. Svar "19 år M. E.", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Sthlm.

En fyrtioårig enkefru

(barnlös) af god familj, som kan möblera 2 à 3 rum jämte köksmateriel, linne och silver, önskar att från Okt. förestå hushåll (även i landsort) för en eller två stadgade ungherrar (tjänstemän) som ev. ämna bilda hem. Reflekt. torde sända svar innan 17 aug. till "Norrländska okt. 1912", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Plats som värdinna, 1 Nov.

hos respektabel ungherre, eller som hushållsfröken i god familj, mellersta Sverige, sökes af därtill kompetent, anspråklös flicka. Rekommendationer finnas. Svar till: "Lärdotter 27 år", Kristianstad, p. r.

LEDIGA PLATSER.**En enkel**

och barnkär flicka får plats att läsa med nybörjare. Rek. genast till Fru S. Bratt, Sjögerås, Seffle.

Lärare eller Lärarinna

med kompetens för undervisning i fenkl. samskola erhåller genast anställning i Säter. Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter torde insändas till ordföranden i Samskolestyrelsen, Säter.

Undervisningsvan

lärarinna erhåller plats i familj på landet den 1 sept. för undervisning af tvänne flickor, 13 och 8 år, i vanliga skolämnen, språk och musik. Betyg jämte foto. och löneanspråk sändas under adr. "I", Gränum, Blekinge.

Governant.

Energisk, frisk lärarinna, helst undervisningsvan studentska, erhåller plats 1 sept. för 2:ne flickor 4:de och 1:sta klassens kurser. Lön 175 à 200 kr. Fri resa. Foto., betyg och ref. insändas till förvaltar Sven Wikström, Hoting.

Plats finnes

i liten familj på landet för allvarlig flicka, kunnig i enkel matlagning samt villig att hjälpa äldre, något ofärdig fru. Jungfru finnes. Betyg och lönepret. omgående till "Hösten 1912", Nyköping p. r.

Undervisningsvan,

musikalisk lärarinna önskas i höst på landet att läsa 4 kl. kurs samt med en nybörjare. Betyg och lönepret. samt foto. till Fru Löwenadler, Smålands Anneberg.

Språkkunnig dam,

som har goda betyg från högre elem. läroverk och som sedan s'ud. tyska o. eng. utomlands, kan få utm. plats. Svar med löneanspråk till "Lärorik plats", Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Barnfröken.

En erfaren, ung flicka van vid och utbildad till att handfva barn får plats i officersfamilj i Umeå till hösten. 3 barn. Allra bästa rek. fordras. Svar till "A. W.", Rådhuset. Strengnäs.

Lärarinna,

som genomgått småskol. sem. eller förut undervisat nybörjare, önskas till 2 gossar på 6 och 7 år. Svar jämte lönepret. till Fru G. Fritzell-Nilson, Örboholms gård, Hällsviker.

Två Renskrifverskor,

kunniga i maskinskrifning önska plats i Stockholm omkr. 15 Sept. Svar till "Norrländska 1" och "Norrländska 2", Ljusdal, p. r.

Lärarinnebefattningen

vid kvinnliga afdelningen af Gudmundrå högre folkskola (Ångermanland) med undervisningsskyldighet i skolkök, i kvinnlig slöjd och gymnastik samt i naturlära sökes före den 15 sept. Lön 750 kr. och fria middagar i skolköket. Läsåret börjar i medio af okt. Närmare upplysningar hos pastor J. Vestin, adr. Frånö.

Lärarinna i huslig ekonomi

och

Lärarinna i slöjd

sökas till hushållsskola. Svar till »Lärarinna», Gumælii Annonsb., Malmö, f. v. b.

Governant,

som genomgått elementarläroverk för flickor och småskoleseminarium eller kindergartenseminarium, erhåller i höst plats hos Disponentfamilj å bruk i mellersta Sverige, för undervisning af en 8 års flicka, samt som sällskap och hjälp i hemmet. Sökanden bör vara musikalisk. Svar till »Kerstin», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung musikalisk guvernant

villig undervisa tvenne flickor i åldern 7 o. 10 år samt för öfrigt vara frun behjälplig erhåller väl aflönad plats den 1:sta september å Heljarps Gård, pr Heljarp.

Sjuksköterskeelever.

På Strängnäs sjukstuga bli platser lediga den 1:a inst. sept. och den 1:a inst. okt. Elementarskolebildning. Kursen 6 mån. Fri kost. Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter och läkarbetyg, till Öfersköterskan.

Lärarinna.

För villasamhälle, 15 min. väg från Stockholm, önskas till hösten en seminariebildad lärarinna, som är villig att uppsätta en småskola och event. kindergarten. Lärarinnan får disponera fri bostad och skollokal, tillsammans tre rum och kök, jämte vedbrand, hvarjämte skolinredning beställes efter lärarinnans önskan och får fritt disponeras.

Betygsafskrifter samt rekommendationer jämte ansökan torde insändas till "S. D." under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

En bildad anspråklös flicka

af god familj, ej under 25 år, erhåller plats på herrgård den 1 okt., som sällskap och hjälp åt husmodern. Denna en äldre dam är sjuklig och i behof af kärleksfull hjälp. Sökande skall vara kunnig i matlagning och handarbeten samt van vid landthushåll. Kompetent att öfvervaka tjänarne och se till att hemmet är i god ordning. Hushållet består i regel af 5 personer, däraf 2 tjänare. Ingen göre sig besvär att söka platsen som ej är kompetent sköta densamma och beredd att deltaga i alla husliga sysslor samt att gladt och villigt fullgöra sina plikter. Svar med betyg, rek., foto., uppgift på ålder samt löneanspråk till "L. H.", Allmänna Tidningskontoret, Sthlm.

En bildad

anspråklös flicka ej under 20 år, kunnig i sömnad, villig att handleda barn i åldern 14—6 önskas till 1 sept. Bostad i Djursholm. Svar till doktorinnan E. Behm, Åkerö, Leksand.

Epidemisköterskeplatsen

i Kalmar distrikt är till ansökan ledig att tillträdas den 1 okt. 1912. Lön 600 kr. pr år jämte 1 kronas dagtraktamente vid tjänstgöring. Ansökningar, åtföljda af präst-, kunskapsbetyg och rek., insändas före augusti månads slut till provinsialläkaren, Kalmar.

För en i allmänna kontorsgöromål samt stenografi och maskinskrifning kunnig dam finnes anställning å trävaruaffär att tillträdas nu genast.

Skriftlig ansökan jämte referenser torde sändas till Joh. Stållhand, Alkärrret, Djurgården.

Kvinnlig kontorsplats

erhåller yngre dam kunnig i tyska, maskinskrifning och med någon vana i bokföring. Egenhändiga ansökningar jämte betygsafskrifter med uppgifvande af referenser och helst åtföljda af fotografi, som återsändes, emotes under märke »4875» adr. Allm. Tidningsk. Gust. Ad. torg.

Intelligent maskinskrifverska

med ordningssinne, helst kunnig i stenografi och med vana vid räknemaskiner, erhåller fördelaktig anställning nu eller i höst. Svar med uppgift om ålder, föregående platser, referenser och lönepretentioner sändes till märke »Organisation» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning | 4½ %

Sparkasse-
räkning | 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

MAZETTIS ÖGON-CACAO

per hektopak 45 öre

delikat — kraftig — hälsosam.

MAZETTIS SPIS-CHOKOLADER

med eller utan mjölk

särdeles fina och välsmakande.

Wiréns China Pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Gynna Dagnys
annonsörer.

(LEDIGA PLATSER)

Kvinnlig Stenograf,

kontorsvan, kunnig i tysk och engelsk korrespondens. Lön 125 kronor. Endast å förstklassig förmåga reflekteras. Svar till »Prima Kraft» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bättre,

barnkär flicka, omkring 25 år önskas snarast i sjökaptensfamilj i Narvik såsom sällskap och hjälp. Jungfru finnes. Svar med foto. omgående till Degerholm, Mariestad.

För anspråkslös

och barnkär bättre flicka finnes plats ledig nu genast att sköta 4-årig dotter samt vara behjälplig med uti hemmet förekommande göromål. Svar med foto., rek. och löneanspråk till Box 5, Wara.

Skolkökslärarinna

stadgad och skicklig kompetent att undervisa vuxna elever får god anställning från 26 augusti. Svar med betygsafskrifter till »Husmodersskola» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Barnmorsketjänsten

i Norra Vi och Tidesrum kungöres härmed ledig att tillträda den 1 sept. Lön: 300 kr. jämte bostad och vedbrand. Ansökan insändes senast den 24 Aug. till Kommunalstämman's ordförande, Tidesrum.

Engelska,

helst musikalisk, kan få vistas hos ingenjörsfamilj bosatt i mindre stad i en af mellersta Sveriges vackraste trakter mot det att hon är villig tala engelska med familjens medlemmar. Svar till »Familjemedlem H—a», Sv. Dagbl., Stockholm.

En bildad,

frisk och duktig flicka önskas till hjälp i huset åt en klen husmoder. Svar jämte rekom. samt lönepref. sändas snarast möjligt till »Augusti», Värning p. r.

**Undervisningsvan
lärare eller lärarinna**

sökes för stundande läsår för en, eventuellt två, 10-års gossars undervisning i allmänna läroverkens första klass kurs.

Betyg öfver kompetens, samt ålderuppgift, löneanspråk och referenser torde omedelbart insändas till Öfveringenjör Zachrisson, Guldsmidshyttan.

Sprid DAGNY!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Separatlagstiftningen för kvinnliga industriarbetare. Fredrika-Bremer-Förbundet uttalar sig.

Kvinnans politiska rösträtt i Italien.

Nya landvinningar.

Ida Matton. Af E. S.

M:me Marya Chéligas salong. Af Elpis.

Ut, ut! Men hvarthän? Af G. R—tz.

Två danska diktare. II. B. S. Ingemann. Af Maria Holmström.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**